

رقابت‌های ژئوپلیتیکی
جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی
(چالش‌ها و سناریوهای پیش‌رو)

نویسنده گان

عطاء مقدم‌فر

سعید رمضانی

مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات

بین‌المللی ابرار معاصر تهران

۱۴۰۰

سرشناسه	: مقدمه، عطاءالله، ۱۳۴۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: رقابت‌های ژئوپلیتیکی جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی؛ نویسندگان عطاء مقدم، سعید و رضائی.
مشخصات نشر	: تهران: ابرار معاصر تهران، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۲۸۱ ص: ۲۱/۵۰۱۴/۵۰ - ۲۱ م.
فروست	: مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران: ۵۲۰.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۸۶۸۰-۷۵-۱ - ۹۷۸-۹۶۴-۸۶۸۰-۷۵-۱
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
پادداشت	: کتابنامه: ص: ۲۴۱-۲۸۱.
موضوع	: ایران -- روابط خارجی -- عربستان سعودی
موضوع	: Iran -- Foreign relations -- Saudi Arabia
موضوع	: سیاست جغرافیایی -- ایران -- تاریخ -- قرن ۱۴
موضوع	: 20th century -- Iran -- History -- Geopolitics
موضوع	: سیاست جغرافیایی -- عربستان سعودی
موضوع	: Geopolitics -- Saudi Arabia
موضوع	: عربستان سعودی -- روابط خارجی -- ایران
موضوع	: Middle East -- Strategic aspects
موضوع	: Saudi Arabia -- Foreign relations -- Iran
موضوع	: خاورمیانه -- جنبه‌های استراتژیکی
موضوع	: ایران -- سیاست و حکومت -- قرن ۱۵ -- آینده‌نگری
موضوع	: Iran -- Politics and government -- 21st century -- Forecasting
موضوع	: عربستان سعودی -- سیاست و حکومت -- قرن ۲۱ م. -- آینده‌نگری
موضوع	: Saudi Arabia -- Politics and government -- 21st century -- Forecasting
شناخته افزوده	: ر.م. سعید، ۱۳۴۲ -
رده بندی کنگره	: ۳۳۰۵۰-۵۳۸
رده بندی دیویی	: ۳۳۰۵۰-۵۳۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۲۱۱۹۰۷

مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران؛ ۵۲۰
 تهران: صندوق پستی ۳۸۴۹ - ۱۵۸۷۵، تلفن: ۷ - ۳ - ۷۷۵۶۲۰۳، فاکس: ۸۸۵۰۰۲۵۰
 نشانی اینترنت: www.tisri.org پست الکترونیک: info@tisri.org

رقابت‌های ژئوپلیتیکی جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی (چالش‌ها و سناریوهای پیشرو)
 نظارت و اجرا: مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران
 نویسندگان: دکتر عطاء مقدم و دکتر سعید رضائی

صفحه آرا: منصوره سعادت

چاپ نخست: تیر ماه ۱۴۰۰

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۶۸۰-۷۵-۱

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

قیمت: ۶۵,۰۰۰ تومان

همه حقوق محفوظ است.

فهرست مطالب

مقدمه	۱۱
فصل اول: مفاهیم و نظریه‌های رقابت ژئوپلیتیکی	۱۷
۱-۱. ژئوپلیتیک	۱۷
۲-۱. کد و ژنوم ژئوپلیتیکی	۲۰
۳-۱. بینش ژئوپلیتیکی	۲۲
۴-۱. رقابت ژئوپلیتیکی	۲۳
۵-۱. انواع رقابت ژئوپلیتیکی	۲۵
۶-۱. مهمترین علل رقابت ژئوپلیتیکی	۲۶
۱-۶-۱. اختلافات سرزمینی و مرزی	۲۶
۲-۶-۱. ایدئولوژی	۲۷
۳-۶-۱. توازن در رقابت	۲۸
۴-۶-۱. برجسب شناسایی	۲۹
۵-۶-۱. خصوصیت روان شناختی - تاریخی	۳۰
۶-۶-۱. پیمان‌ها و رقابت	۳۲
۷-۶-۱. آمادگی نظامی و رقابت	۳۳
۸-۶-۱. راهبرد کلان و رقابت	۳۵
۹-۶-۱. تغییر ساختار ژئوپلیتیکی	۳۷
۷-۱. منطقه ژئوپلیتیکی	۳۹
۸-۱. انواع مناطق از لحاظ رقابت	۴۰
۹-۱. نظریه‌ها	۴۱
۱-۹-۱. نظریه مجموعه امنیتی منطقه‌ای باری بوزان	۴۱
۲-۹-۱. نظریه سازه‌انگاری	۴۴

فصل دوم: محیط ژئوپلیتیکی غرب آسیا	۴۹
۱-۲. موقعیت جغرافیایی غرب آسیا (خاورمیانه عربی)	۴۹
۱-۲-۱. حوزه ژئوپلیتیکی خلیج فارس	۵۰
۱-۲-۲. حوزه ژئوپلیتیکی دریای سرخ	۵۱
۱-۲-۳. حوزه ژئوپلیتیکی دریای مدیترانه شرقی	۵۳
۲-۲. ویژگی‌های ژئوپلیتیکی عربستان سعودی	۵۴
۱-۲-۲. موقعیت استراتژیک و ژئوپلیتیک	۵۴
۲-۲-۲. ژئواکونومی عربستان	۵۵
۲-۲-۳. ژئوکالچر عربستان و اعتبار بین‌المللی	۵۷
۲-۲-۴. بحران مشروعیت، قبیله‌گرایی و فرقه‌محوری عربستان	۵۷
۲-۲-۵. بحران هویت در عربستان	۵۰
۲-۲-۶. جمعیت عربستان	۶۱
۲-۲-۷. وهابیت در عربستان	۶۳
۳-۲. ویژگی‌های ژئوپلیتیکی ایران	۶۵
۱-۳-۲. تکثیر قومی و تنوع زبانی ایران	۶۵
۲-۳-۲. قدرت نرم و ژئوکالچر ایران	۶۶
۳-۳-۲. جغرافیای تاریخی - فرهنگی ایران	۶۸
۴-۳-۲. ژئوپلیتیک شیعه	۶۸
۵-۳-۲. موقعیت ژئواستراتژیک و محوری ایران در نظریات ژئوپلیتیک	۷۰
۶-۳-۲. تنگه استراتژیک هرمز و داشتن سواحل طولانی در خلیج فارس و دریای عمان	۷۰
فصل سوم: تاریخ رقابت ایران و عربستان سعودی	۷۳
۱-۳. بررسی تاریخی رابطه همکاری، رقابت و ستیز ایران و عربستان سعودی	۷۳
۲-۳. روابط ایران و عربستان در دوران پهلوی اول	۷۵
۳-۳. روابط ایران و عربستان در دوره پهلوی دوم	۷۹
۴-۳. بررسی روابط ایران و عربستان سعودی بعد از انقلاب اسلامی	۸۳

- ۵-۳. پایان جنگ تحمیلی تا ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ ۹۰
- ۶-۳. از ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ تاکنون ۹۴
- فصل چهارم: رقابت ژئوپلیتیکی ایران - عربستان در منطقه غرب آسیا ۹۹
- ۱-۴. رقابت منطقه‌ای در غرب آسیا (خاور میانه غربی) ۹۹
- ۱-۱-۴. عراق ۱۰۰
- ۱-۱-۴. اهمیت ژئوپلیتیکی عراق برای ایران ۱۰۱
- ۲-۱-۴. اهمیت عراق برای عربستان سعودی ۱۰۲
- ۳-۱-۴. تحلیل وضعیت رقابت ژئوپلیتیکی ایران و عربستان در عراق ۱۰۳
- ۲-۱-۴. سوریه ۱۰۷
- ۳-۱-۴. لبنان ۱۱۴
- ۱-۳-۱-۴. محور سیاسی ۱۱۶
- ۲-۳-۱-۴. محور اقتصادی ۱۱۷
- ۳-۳-۱-۴. محور رسانه‌ای ۱۱۸
- ۴-۳-۱-۴. محور نظامی ۱۱۹
- ۴-۱-۴. فلسطین ۱۱۹
- ۵-۱-۴. بحرین ۱۲۴
- ۶-۱-۴. یمن ۱۲۵
- ۷-۱-۴. قطر ۱۳۰
- ۱-۷-۱-۴. ایران و قطر ۱۳۱
- ۲-۷-۱-۴. عربستان و قطر ۱۳۴
- ۳-۷-۱-۴. تأثیرات تنش قطر با عربستان ۱۳۴
- برای جمهوری اسلامی ایران ۱۳۴
- ۸-۱-۴. ترتیبات امنیتی خلیج فارس ۱۳۷
- ۱-۸-۱-۴. ایران ۱۳۷

- ۱-۳-۸-۱-۴. عربستان و نظم مطلوب خلیج فارس ۱۴۱
- ۱-۳-۹-۱-۴. تلاش برای نفوذ در حوزه ژئوپلیتیکی رقیب ۱۴۲
- ۲-۴. رقابت هویتی ایران و عربستان ۱۴۵
- ۱-۲-۴. نظام پادشاهی ۱۴۷
- ۲-۲-۴. عربیت ۱۴۸
- ۳-۲-۴. همراهی با غرب و اتحاد با آمریکا ۱۴۹
- ۴-۲-۴. عنصر اسلام و تفسیر وهابی - سلفی از آن ۱۵۰
- ۳-۴. رقابت ژئواکونومیکی ۱۵۸
- ۴-۴. رقابت ژئوکالچری ۱۶۳
- ۱-۴-۱. مقاومت اسلامی؛ عرصه نزاع ژئوپلیتیک فرهنگی
- ایران و عربستان ۱۶۶
- ۲-۴-۱. تحدید و ترویج افراط‌گرایی دینی؛ تقابل استراتژیک
- ایران و عربستان در جغرافیای دنیای اسلام ۱۶۸
- ۳-۴-۱. شیعه‌انگاری و شبه‌شهادت رساندن رهبران مذهبی شیعی
- کشورهای اسلامی ۱۷۱
- ۴-۴-۱. تبلیغات رسانه‌ای علیه ایران ۱۷۳
- ۵-۴-۱. رواج وهابیت در اقصی نقاط جهان اسلام ۱۷۵
- ۵-۴. رقابت هسته‌ای ایران و عربستان ۱۷۸
- ۱-۵-۴. تلاش عربستان برای رسیدن به فناوری هسته‌ای ۱۸۳
- ۲-۵-۴. شهر اتمی عربستان ۱۸۵
- ۶-۴. بررسی مهمترین عوامل موثر بر رقابت ژئوپلیتیکی ایران و عربستان سعودی ۱۹۱
- ۷-۴. سناریو روابط ژئوپلیتیکی ایران و عربستان در افق ده سال آینده ۲۰۳۰ ۱۹۲
- ۱-۷-۴. سناریو جنگ و درگیری ۱۹۴
- ۲-۷-۴. سناریو آشوب سازنده ۱۹۵
- ۳-۷-۴. سناریو جنگ سرد ۱۹۶
- ۴-۷-۴. بررسی سناریوها ۱۹۷

مقدمه

عناصر اساسی همگرایی - واگرایی هر ژئوپلیتیک منطقه‌ای، امنیت، قدرت و هویت است، اما به دلیل آنکه تهدیدات از فاصله نزدیک، سریع تر ادراك می‌شوند، ناامنی نیز اغلب با مجاورت همراه است.

«مجاورت جغرافیایی» و «انگیزش نااطمینانی» دو یا چند کشور را به‌دور امنیت خاصی را الزامی می‌سازد بنابراین، هر کشور بر اساس نوع هویت سیاسی خود به تعریف امنیت و منافع می‌پردازد و از طرف دیگر، امنیت آنها نیز به نوع جهت‌گیری ناشی از هویت سیاسی و مقاصد ادراکی کشورهای همسایه و نظام منطقه‌ای وابسته است. نتیجه این موضوع نیز فهم و کدهای ژئوپلیتیک متفاوت، معمای امنیت و ژئوپلیتیک رقابت‌های منطقه‌ای است. سه کشور ایران، عراق و عربستان به عنوان سه قطب قدرت، تأثیرگذارترین کشورهای حوزه خلیج فارس هستند. زیست تجربه تاریخی نشان می‌دهد، کفه رقابت بیش از همکاری در روابط آنها برجسته بوده است. ساختار شکننده و پراضطکاک ژئوپلیتیک منطقه، بحران بی اعتمادی را سیال نگه داشته و همواره به صف بندی نیروها جهت داده است. به طوری که هر کشور در تلاشی همه جانبه، در پی همراهی با یکی از دو قدرت منطقه یا در مقابل تهدیدات قدرت سوم برآمده‌اند. به تعبیر بسیاری از تحلیل گران از جمله گراهام فولر، با اشغال عراق و حذف قدرت تعادلی رژیم بعثی - سنی عراق و دوقطبی شدن ژئوپلیتیک منطقه، رقابت شدید هویتی - موقعیتی بین ایران و عربستان فزونی گرفت و با خیزش تحولات جهان عرب، دامنه حوزه‌های رقابت دو کشور به فراتر از منطقه خلیج فارس گسترش یافت.

در حال حاضر نیز عملاً این رقابت‌های ژئوپلیتیکی و تورم «انگیزش بی اعتمادی» زنجیره ای از رویدادهای تنش زا در روابط دوجانبه دو کشور را به وجود آورده است. مهمترین آنها راهبردهای تقابل جویانه متقابل در قبال بحران‌های سوریه، بحرین، یمن، عراق، مخالفت سرسختانه با توافق هسته ای ایران، حادثه منی و ماجرای اعدام ۴۷ زندانی و شیخ نمر روحانی شیعی در عربستان است. در واکنش رویداد حمله به سفارت و کنسولگری عربستان، تقابل دو کشور با قطع روابط دیپلماتیک و اقتصادی به اوج خود رسید. این روند تقابل جویی، متفاوت از اتحاد همکاری‌های امنیتی در قالب شورای همکاری پس از انقلاب اسلامی در دهه ۱۹۸۰ میلادی در برابر جمهوری اسلامی ایران نیست. در حال حاضر، اکثر کشورهای عربی-سنی خود را در منظومه امنیتی عربستان و مقابل ایران تعریف می‌کنند. با وجود تلاش دیپلماتیک ایران برای ابتکار مجمع گفتگوهای منطقه‌ای و برخی از میانجیگری‌های منطقه‌ای برای برون رفت از وضعیت موجود جنگ سرد نوین، نه تنها تاکنون مؤثر واقع نشده است، بلکه سیر راهبرد اتهام زنی و افتاعات مقابله جویانه دو کشور علیه یکدیگر همچون حمایت مالی و نظامی از تروریسم و گروه‌های شورشی و ایجاد بی نظمی و آشوب در منطقه افزایش یافته است. گرچه در طول پنج دهه گذشته، روابط ایران و عربستان به عنوان دو رقیب ژئوپلیتیک-ایدئولوژیک، همواره عنصر دائمی از راهبرد دوگانه تقابل و همکاری بوده است، اما در شرایط کنونی نه فضا برای همکاری وجود دارد و نه تقابل مستقیم. این شرایط نه همکاری نه جنگ همچون پارادایم حاکم، هیچ گاه مانند سال‌های اخیر امنیتی و بحران زا نبوده است.

رقابت ژئوپلیتیک مسیر دستیابی دو کشور یا منطقه جغرافیایی، برای گسترش حوزه نفوذ در عرصه‌های مختلف و رسیدن به منافع عینی و ملموس است. از مهمترین دلایل و منابع رقابت ژئوپلیتیکی می‌توان به این موارد اشاره کرد:

دسیابی به یک منبع طبیعی مثل منابع انرژی و منابع معدنی، گسترش حوزه نفوذ سیاسی، فرهنگی، اقتصادی وی نظامی. این رقابت‌ها ممکن است منجر به جنگ سرد، تغییر موازنه، و یا در صورت استمرار به منازعه ژئوپلیتیکی و یا حتی جنگ شود. اهداف رقابت‌های ژئوپلیتیکی می‌تواند منجر به نفوذ، برتری، مهار، استعمار و جنگ شود. ویژگی‌های رقابت‌های ژئوپلیتیکی می‌تواند نفوذ، مخالفت، مشاجره، مسابقه، جنگ، تضاد و خصومت باشد. رقابت ژئوپلیتیکی اشکال مختلفی دارد: ۱- رقابت بین دو یا چند کشور هم‌تراز که با احتیاط با هم برخورد می‌کنند که رقابت ایران و عربستان تقریباً در این حوزه می‌گنجد. ۲- رقابت بین دو قدرت نا همسطح مانند رقابت بین هند و پاکستان که منجر به رقابت تسلیحاتی و اتمی شد. ۳- رقابت در کشور ثالث، این نوع رقابت بین بازیگران در قلمرو جغرافیایی یا کشور ثالث و بر اساس منافع متعارض رخ می‌دهد مانند سوریه بین امریکا و روسیه و یا یمن بین ایران و عربستان. حال بعد از توضیح مفهوم رقابت ژئوپلیتیکی به بررسی روابط ایران و عربستان و دلایل رقابت آنها با هم در منطقه می‌پردازیم.

بعد از پایان جنگ جهانی اول، مرزهای خاورمیانه توسط انگلیس و فرانسه شکل گرفت اما مرزهایی که در آن زمان به طور مصلحتی توسط نیروهای امپریالیسم کشیده شدند میراث شومی هستند که این منطقه هیچ‌گاه نتوانست بر آن غلبه کند و از سال ۱۹۱۸ خشونت‌های خاورمیانه را پایانی نیست و هر روز بحرانی در پیش دارد. بعد از جنگ جهانی دوم الگوی سیستم دو قطبی نظام بین‌الملل شکل گرفت و بر همین اساس کشورهای خاورمیانه هم به دو بلوک شرق و غرب تقسیم شدند. در این نظم ژئوپلیتیکی ایران و عربستان سیاست دو ستونی آمریکا را در منطقه خلیج فارس اجرا می‌کردند و توانسته بودند پایداری نسبی در منطقه ایجاد کنند. در نتیجه طی سه دهه منطقه خلیج فارس از یک ثبات نسبی خوبی برخوردار بود و همه بازیگران واقع در آن

به جز عراق به صورت مسالمت آمیز مسائل خود را حل می‌کردند و هیچگاه برخورد‌های خشونت آمیز بین آنها اتفاق نیفتاد.

در این دوره در چارچوب سیستم ژئوپلیتیک جهانی و مناسبات منطقه‌ای آن، عربستان و ایران نوعی همگرایی ساختاری داشتند، هر چند در این دوره ایران از منزلت ژئوپلیتیکی برتری نسبت به سعودی برخوردار بوده است. بعد از وقوع انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷، ایران سیاست نه شرقی و غربی و عدم تعهد را برگزید و با خروج از پیمان سنتو که تامین کننده منافع ابر قدرت‌ها بود، ژئوپلیتیک و نظم منطقه را دچار دگرگونی کرد و لذا روابط ایران و عربستان نیز به سوی توسعه تضادها گرایش یافت. کشورهای حوزه خلیج فارس متأثر از ادراک تهدید از ناحیه انقلاب شیعی و آگاهی از ضعف استراتژیک در صدد واکنش با این تهدید برآمدند و شورای همکاری خلیج فارس با پیشگامی کویت و عربستان و به مثابه موازنه‌ای در مقابل ایران و عراق و پویایی روابط با آمریکا شکل گرفت. با وقوع جنگ ایران و عراق، جنبه ضد ایرانی این روابط پررنگ تر شد و برای تضعیف و انزوای هرچه بیشتر ایران، در صدد حمایت همه جانبه از عراق برآمدند و ایران در یک جنگ غیر مستقیم با عربستان درگیر شد. در حالی که روابط ایران و عربستان متأثر از فضای منطقه‌ای رو به سردی گرایش داشت. در سال ۱۹۸۸ بر سر تظاهرات خونین حج ۱۹۸۷ که طی آن ۴۰۲ تن از جمله ۲۷۵ ایرانی جان باختند، مناسبات دیپلماتیک قطع شد و در واقع در طول دهه ۱۹۸۰ گفتمان غالب بر سیاست خارجی دو کشور متأثر از آرمان گرایی ایدئولوژیک مذهبی بود.

ایران بعد از پایان جنگ با عراق، با تحول در سیاست داخلی، برتری اولویت‌های اقتصادی و تنش زدایی در سیاست خارجی، در صدد بهبود روابط با دولت‌های جنوبی خلیج فارس برآمد. حمله عراق به کویت و اتخاذ سیاست واقع گرایی ژئوپلیتیک و عمل گرایانه ایران در قبال آن به عنوان تهدید مشترک، همچون کاتالیزوری در این

زمینه عمل کرد. با پررنگ‌تر شدن وزنه عمل‌گرایی و تنش‌زدایی، روابط دیپلماتیک ایران و عربستان در مارس ۱۹۹۱ با سفر وزیر خارجه عربستان، سعود الفیصل به ایران از سر گرفته شد و روابط حسنه‌ای بین ایران و عربستان و دیگر اعضای شورای همکاری شکل گرفت. به طوری که در این دوران روند اعتماد زایی ادامه داشت و قاعده بازی «حاصل جمع مثبت» بر روابط دو کشور حاکم بود و به عنوان نقطه عطف در تاریخ روابط دو کشور، امضای قرارداد امنیتی ایران و عربستان در ۱۸ آوریل ۲۰۰۱ اتفاق افتاد. از نیمه دوم دهه ۱۳۸۰ روابط دو کشور رو به تیرگی نهاد. عواملی چون رویکرد آمریکا نسبت به سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در این دوره، تحولات داخلی در سعودی و مرگ ملک عبدالله پادشاه این کشور و سیاست منطقه‌ای تنش‌زای عربستان، تعاملات در برداشت از منافع، تحولات در مناطق عربی، جنگ‌های داخلی در سوریه و یمن و... در شکل‌گیری این شرایط موثر بوده است.

عربستان سعودی، ایران را منبع اصلی بحران و تنش در منطقه می‌داند و معتقد است ایران در پی ایجاد هلال شیعه و تسلط بر کشورهای منطقه است. سقوط حکومت بعثی عراق در ۲۰۰۳ برای عربستان به منزله پایان سلطه سنی‌ها بر عراق و قدرت گرفتن شیعیان و گسترش نفوذ ایران در منطقه بود. ارتقا جایگاه منطقه‌ای ایران پس از بیداری اسلامی و برجام نیز سبب شده رهبران عربستان به این درک برسند که قدرت و نفوذ منطقه‌ای ایران افزایش یافته و توازن قدرت منطقه‌ای در حال تغییر به نفع ایران است. پس از تبدیل تحولات انقلابی جهان در بیداری اسلامی، حوزه رقابت و تقابل ایران و عربستان از لبنان و فلسطین به سوریه، عراق، بحرین و یمن کشیده شد. به گونه‌ای که این حوزه‌ها، به میدان رقابت و بعضاً جنگ نیابتی این دو رقیب منطقه‌ای و ایدئولوژیک تبدیل شده‌اند. بر همین اساس مسیر رقابت سعودی - ایران نه تنها خصومت‌های دو جانبه را تشدید بلکه حل و فصل بحران‌های جاری منطقه را

غیرممکن خواهد ساخت. در این راستا سیاست عربستان بر چهار محور متمرکز شده: تثبیت حضور آمریکا در خلیج فارس، همگرایی با رژیم صهیونیستی جهت بهره‌مندی از لابی صهیونیست‌ها، مقابله با ج.ا.ا و کشورهای همسایه آن، مقابله با محور مقاومت. متقابلاً ایران نیز استراتژی منطقه‌ای خود را بر چهار محور متمرکز کرده: مقابله با هژمونی آمریکا، حمایت از نیروهای مقاومت مثل حماس و حزب الله و حوثی‌های یمن، مقابله با گروه‌های تروریستی تکفیری-وهابی مثل داعش و القاعده، ممانعت از سلطه عربستان بر کشورهای کوچک عربی خلیج فارس. این رقابت‌ها تأثیراتی را در قالب محورهای زیر بر امنیت ملی ایران را هم در بر داشته است:

همراهی با اسرائیل در توافق برجام، تشویق آمریکا برای حمله به ایران، سیاست‌های ضد ایرانی عربستان در بازار نفت، همراهی با تحریم‌های امریکا علیه ایران، حمایت از گروه‌های ضد ایرانی مثل منافقین، طرح هلال شیعی و مبارزه با کشورها و گروه‌های محور مقاومت، ایجاد ائتلاف سازی در منطقه علیه ایران و رقابت تسلیحاتی، ایجاد ایران هراسی در جهان، حمایت از امارت در خصوص جزایر سه‌گانه، مبارزه با آرمان‌های انقلاب اسلامی.